

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá stěžejní úpravou Evropské unie v oblasti azylového práva, která zaznamenala značné změny a prošla v nedávné době zatěžkávací zkouškou v podobě tzv. migrační krize. Tento jev zatřásl základy společného postupu členských států v oblasti azylového práva a ochrany hranic a ohrozil budoucnost Dublinského systému. I přes značný odpor států k relokačním opatřením či jinak tzv. povinným kvótám, ty se staly jedním z hlavních nových nástrojů řešení situace. Otázkou zůstává, zda jde o krok správným směrem, a navrhovaný stálý relokační mechanismus pomůže krizi řešit spolu s dalšími navrhovanými sekundárními právními akty v oblasti azylu, či krizi dále prohloubí. Důležité je hodnocení současné situace a plnění cílů, které byly pro Dublinský systém vytyčeny, a to především zamezení tzv. asylum shoppingu a druhotných pohybů žadatelů o azyl, rovné zacházení s nimi, a azylové právo EU by v souladu s dodržováním principu solidarity mělo vést ke spravedlivějšímu sdílení odpovědnosti mezi členskými státy.

Diplomová práce je rozdělena do 3 hlavních kapitol. První kapitola je věnována vymezení azylového práva EU a to včetně popsání jeho vzniku a vývoje v rámci Prostoru svobody, bezpečnosti a práva, dále jeho vymezení vůči právu migračnímu a souvislost se Schengenským systémem a jeho vlastními nástroji. V druhé kapitole jsou dále komentovány jednotlivé nástroje azylového práva EU. Páteří systému byly především tzv. azylové směrnice – recepční směrnice, kvalifikační směrnice a procedurální směrnice, dále diskutované Dublinské nařízení a nařízení EURODAC. V reakci na migrační krizi a zjištěné nedostatky evropské úpravy na což upozornila Komise v roce 2015 v rámci Evropského programu pro migraci, se hlavní strategií pro řešení hromadného přílivu osob a zacházení s nimi stala snaha o vytvoření nových, vylepšených legislativních instrumentů, které byly předloženy v rámci dvou balíčků legislativních návrhů v květnu a červenci 2016. V této části práce jsou diskutovány změny týkající se především směrnic, ze kterých se vesměs stanou nařízení, od čehož si EU slibuje větší sjednocení postupů v rámci Společného evropského azylového systému („SEAS“). Poslední kapitoly jsou věnovány samotnému Dublinskému nařízení a jeho změnám, včetně nástroje, který má nahrazovat jeho fungování v nouzových podmínkách. Tím byly v minulosti již dva tzv. ad hoc mechanismy, které již pozbyly platnost, a nově, stálý krizový relokační mechanismus, který je přímou novelou dublinského nařízení. Kromě zkoumání současné verze a tzv. Dublinu IV je věnován prostor i hodnocení funkčnosti Dublinského systému a zvažování dalších možných perspektiv.